

NALOGA 5105A

STRUKTURA IN DINAMIKA MAJHNIH SKUPIN

POVEJ MI S KOM SE DRUŽIŠ IN POVEM TI, KAKŠEN SI

1. Ljudje se od nekdaj združujemo v skupine, saj sami ne bi mogli preživeti. Spoznanja o posameznikih, ki so odraščali brez stikov z drugimi ljudmi ali ob neustreznih/pomanjkljivih stikih kažejo njihove težave zaradi socialne deprivacije (več si oglej v vaji »Kako se oblikuje človek kot družbeno bitje« jazon 280 ur in na povezavi [Divji-otroci](#)).

Drugi ljudje so že od rojstva naprej najpomembnejši vir naše varnosti, lahko pa nas tudi ogrožajo. A brez njih ne moremo preživeti, zato potrebo po druženju številni raziskovalci uvrščajo med temeljne ali osnovne človeške potrebe (npr. Maslow piše o potrebi po pripadnosti, Erikson o pomenu zaupanja v najzgodnejšem obdobju, socialni psihologi o gregarnem motivu, zaradi katerega se združujemo v skupine ...).V učbeniku preberi kaj so socialne skupine.

- A. Opredeli, kaj je to socialna skupina. Pojasni razliko med formalnimi in neformalnimi skupinami. V spodnji tabeli poimenuj ali določen opis pripada formalnim ali neformalnim skupinam (k ustreznemu opisu pripiši vrsto skupine).

VRSTA	SKUPINE	OPIS STRUKTURE SKUPINE
		Struktura skupine je predpisana, t.j. predvidena, od »zunaj« zahtevana, pravila vedenja, statusi in vloge so določeni, če se določena pravila kršijo sledijo predvidljive sankcije, ki so formalno določene ...
		Vloge, statusi in odnosi med člani skupine se oblikujejo postopoma, najpogosteje nenamerno med srečanji članov. Člani se v skupino vključijo, ker jim to ustreza in izstopijo, če jim ne. Tudi v teh skupinah veljajo neka pravila, a sankcije za kršitve pričakovanega vedenja so neformalne...

- B. Poimenuj nekaj skupin, v katere si vključen (družina, razred, športni klub, interesna aktivnost ...). Razmisli, kaj ljudje pridobimo z vključitvijo v skupino v primerjavi s tem, ko smo sami.
- C. Kakšne so tvoje pretekle izkušnje pri delu v skupini – ali si oblikoval izkušnje zaupanja, ali si imel negativne izkušnje, zaradi katerih si bolj previden pri vključevanju v nove skupine ali celo gojiš strah, da bi se pri delu v skupini drugi okoriščali na račun tvojega dela. Razmisli kako tvoje pretekle izkušnje vplivajo na nadaljnje socialne interakcije?
- D. c) Izpostavi, katere so temeljne značilnosti socialnih skupin (skupni cilji, pravila, identiteta skupine ...).

Slike 1: dostopne na google, slike, skupina in skupinski cilji.

- E. Razmisli in napiši, zakaj je članstvo v skupini za posameznika tako pomembno – kaj mu omogoča? Pri tem si pomagaj z spodnjimi alinejami, ki jih dopolniš po svoji presoji:
- Omogoča mu razvijati socialne spretnosti (komunicirati, reševati probleme, se pogajati ...)
 - Z drugimi člani skupine izmenjuje mnenja, stališča, utrdi znanje, oblikuje nove poglede ...
 - Od drugih se uči in osebno raste – spoznava, kaj pripomore k doseganju cilja in tisto ohranja, kar pa zavira doseganje cilja opušča ...
 - Drugo (dopiši še kaj o pomenu članstva v socialnih skupinah):

F. Pomisli na prvi šolski dan svoje srednje šole. Ko si vstopil v razred, si prvič srečal nekatere svoje sošolce, nekatere si morda poznal že od prej. Že čez nekaj dni pa ste se nekateri v razredu več družili skupaj (se združevali npr. v skupino športnikov, ki odide skupaj na trening ali v skupino vozačev, ki se vozi z istim avtobusom ali v skupino, ki živi v bližini in se pozna iz osnovne šole). V spodnjo tabelo vpiši nekaj značilnosti te skupine, kateri si pripadal:

ZNAČILNOST SKUPINE	OPIS TE ZNAČILNOSTI V KONKRETNI SKUPINI, KATERI SEM PRIPADAL
SKUPINSKI CILJI	ŽELELI SMO PRIDOBITI ZNANJE IN USPEŠNO ZAKLJUČITI PRVI LETNIK
PRAVLA V SKUPINI	
IDENTITETA SKUPINE	
VLOGE ČLANOV V SKUPINI	
OBLIKOVANJE SKUPINE	

Slike 2: Aktivnosti dijakov Gimnazije Šentvid, arhiv na spletu.

2. Socialne skupine se oblikujejo postopoma. V vsaki majhni skupini z neposredno interakcijo članov prihaja do:

- spoznavanje članov / specifičnosti oseb
- delitve vlog (vodja, oponent, poslušalec ...)
- spreminjanje dinamike skupine (konflikti)
- socialno – čustvena izgradnja skupine (vem, da je on “naš”, ga sprejemam kot posameznika)
- oblikovanja ciljev (jasnejši cilji označujejo zrelo skupino in načrtovanje skupnih akcij, ki bi privedle do cilja)
- klima v skupini (če je klima pozitivna in spodbujajoča razvija različnost in potenciale svojih članov) ...

A. Predstavljaš si, da se s skupino svojih vrstnikov znajdeš pred nalogo, da čim uspešneje odgovoriš na pisno zastavljena vprašanja s področja socialne psihologije. Med seboj se ne poznate, lahko pa sodelujete, vsi imate skupni cilj združiti svoje znanje in skupaj čim bolje odgovoriti na vprašanja ... Ali je v ospredju vzpostavljanje novih poznanstev ali končna uspešnost zastavljene naloge. Ali si rad med člani te skupine ali bi na vprašanja raje odgovarjal sam? Opiši, kako bi potekala postopna izgradnja skupine v tej hipotetični situaciji. (Za ponazoritev pomena sodelovanja pri doseganju skupnega cilja si ogledaj enominutni filmček na povezavi [timsko delo za doseganje skupinskega cilja v pantomimi](#) ali sorodne povezave.)

B. Razmisli in zapiši, kateri so temeljni pogoji za uspešno delovanje vsake skupine. (Pozoren bodi na to, v kolikšni meri člani poznajo osebnostne lastnosti ostalih članov skupine, koliko si zaupajo, se upoštevajo, sprejemajo drugačna mnenja, čustva in vedenja drugih članov, se medsebojno podpirajo in si pomagajo, konstruktivno rešujejo morebitne konflikte in nesoglasja, se izogibajo ocenjevanju dela drugih, kako jih spodbuja in upošteva njihov formalni ali neformalni vodja, kako so si razdelili vloge v skupni...).

C. Pri prejšnjem vprašanju si ugotovil, da posamezniki v skupini lahko prevzamejo različne socialne vloge oz. se specializirajo za različne naloge v skupini. (Če želiš o socialnih vlogah izvedeti več pogledj vajo »Jaz in moje vloge«, jazon 280 ur). Razmisli, katere so najpogostejše vloge, ki si jih delijo ljudje v majhnih skupinah.

D. Če želiš o raziskavah socialnih vlog vedeti več, si ogledj [Zimbardov eksperiment v Standfordskih zaporih o prevzemanju vlog](#) (glej vajo »Kritična presoja psiholoških raziskav«, jazon 280 ur)

3. V socialnih skupinah se pojavlja zanimiva dinamika. Če si pogledamo temeljne procese v majhnih skupinah, vidimo, da pogosto prihaja do tega, da eni člani imitirajo ali posnemajo druge, da se člani konformirajo z ostalimi člani skupine, da prihaja do podrejanja tistih članov skupine z manjšo socialno močjo tistim članom z večjo socialno močjo in pomembnejšimi socialnimi vlogami, da med člani v skupini prihaja do tekmovanja in tudi do povezovanja in sodelovanja, da je zelo zanimiv pojav v skupini razporejanje odgovornosti za neko odločitev ali dejanje ... Da bi nekoliko spoznali te zanimive procese si o njih preberite v učbeniku ter rešite naslednje vaje.

A. Imitiranje ali posnemanje je pogostejše značilno za osebe, ki so manj samozavestne, dvomijo vase in se jim večkrat zdi, da so drugi v skupini boljši in uspešnejši, zato jim želijo

biti podobni. Imitacija včasih poteka zavestno (hočem biti tako priljubljen kot on, zato ga začnem posnemati), pogosteje pa temelji na nezavednem obrambnem mehanizmu identifikacije. Več o tem zanimivem pojavu izveste, če si ogledate vajo »Modelno učenje« in če se spomnite znanih eksperimentov o posnemanju Bandrure (kratek posnetek je dostopen na povezavi [Bandura doll youtube](#)). Pojasnite značilnosti modelnega učenja, naštejte faze modelnega učenja in pojasnite spoznanja Bandurovih eksperimentov.

Slike 3: dostopne na google, children see, children do.

- B. Pojav konformiranja je podrobneje predstavljen v vaji »Eksperimentalno in neeksperimentalno raziskovanje v psihologiji«, jazon 280 ur) in na spletni povezavi [Asch conformity eksperiment](#) in v vaji »Kako se oblikuje človek kot družbeno bitje«, jazon 280 ur. Opredeli, kaj je konformiranje in kaj ga spodbuja?

KONFORMNOST V SKUPINI

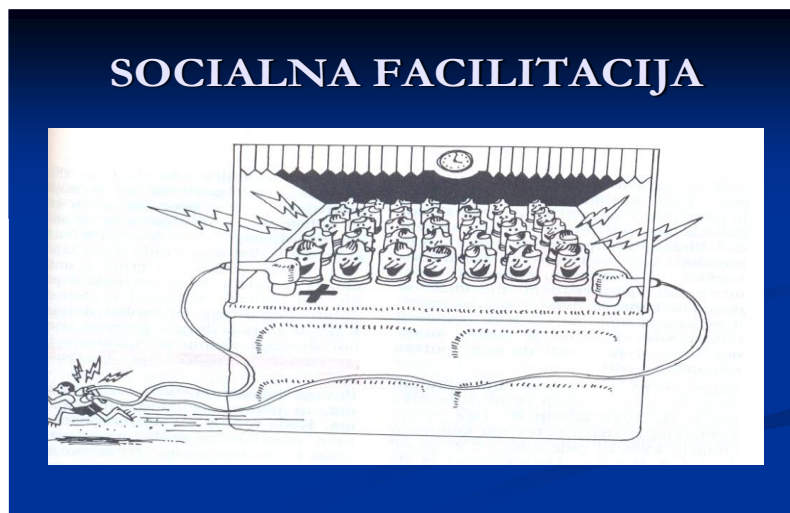
- TO JE TEŽNJA, DA BI SE PRILAGODILI VEČINI, NE IZSTOPALI

Slika 4: vir slik Pečjak, V., Psihologija Množic, str. 45

- C. Zanimiv pojav v skupini je pojav socialne facilitacije (socialne spodbude) in socialne interference (socialne zavore). Preberi v učbeniku str. 253 kaj pomenita oba pojma in presodite njuno vlogo pri izvajanju različnih dejavnosti. Kako se bodo npr. deklice na sliki trudile pri natančnosti izrezovanja zvezdic, če jih gleda njihova učiteljica ali njihovi starši v primerjavi s situacijo, ko jih ne gleda nihče?

Slika 5: Sneto z google slike, vpliv drugih.

Slika 5: Socialna facilitacija, vir Šverko B., str. 187

4. **Socialna facilitacija** – če nekaj dobro znamo, nam navijanje drugih daje moč, delamo bolje npr. ob prisotnosti gospodičen vložijo fantje več energije v vožnjo kolesa na fitnessu ...) je nasprotna **Socialni interferenci** – če se dejavnosti še učimo, nas prisotnost drugih ovira, npr. pri ustvarjalnem mišljenju.
 - A. Navedite svoj primer socialne facilitacije (ko nekaj zaradi prisotnosti drugih izvajate bolje, vestneje in natančneje npr. ob prisotnosti nadrejenih se delavec bolj potruzi, ob prisotnosti staršev na dnevu odprtih vrat v šoli je učitelj prijaznejši in si še bolj prizadeva razumljivo razložiti učno snov...).
 - B. Navedite svoj primer socialne interference (primer, ko nas prisotnost drugih ovira, da zaradi hude treme in dvomov v ustreznost svojega vedenja naredimo stvar slabše, z več napakami ...).

5. Zelo zanimiv z vidika skupinske dinamike je tudi pojav difuzije odgovornosti, ki ga ponazarjajo znani eksperimenti z vlečenjem vrvi. (Zaradi takšne razporeditve odgovornosti imajo demonstranti ob nemirih pogosto občutek izjemne moči in neranljivosti (izhajajo iz množice, ki je skupaj zelo močna) in anonimnosti (zdi se jim, da tako ravnajo vsi in se jih ne more prepoznati).

- A. Kje bi še lahko našel primere, ko skupina zmanjša občutek osebne odgovornosti za dosežene rezultate?
- B. Razmislite, ali vložimo več sile, če sta le dva tekmovalca eden proti drugemu ali če nas je na vsaki strani več? (namig: Rezultati so pokazali, da če nas je več, se odgovornost za končni rezultat porazdeli, nihče ni "kriv" za poraz, zato je pogosto vložena sila v vlečenje vrvi manjša, kot če gre za individualno tekmo. Ali najdete kakšno drugo razlago za takšne rezultate eksperimentov?).

Slika 7: vir google, slike, vlečenje vrvi.

- C. A če nas je več in smo složni, pa čutimo močno pripadnost skupini in želimo tekmovati z drugimi v nasprotni skupini, nas to spodbuja k večjemu vložku. Razmislite, kako spoznanja teh psiholoških raziskav uporabljajo v športni psihologiji? Odgovorite na naslednja vprašanja:
- Ali mislite, da skupina vpliva na vaše poglede, presojo stvari, vedenje?
 - V kolikšni meri se sploh lahko izognemo vplivu drugih ljudi, s katerimi smo stalno v interakciji, smo od njih odvisni ali z njimi tesno povezani?
 - Ali potem sploh imamo svobodno voljo?
 - Si kdaj opazil razlike med ljudmi v tem, da se nekateri bolj prilagodijo skupini kot drugi? Od kje izvirajo te razlike.
 - Kako da se nekateri skupini bolj prilagodijo kot drugi, katere so njihove osebne značilnosti?
 - Zakaj si nekateri športniki želijo navijačev, da bi bila igra bolj energična, druge prisotnost bližnjih lahko ovira in igrajo slabše, imajo tremo?

Standard znanja

Rdeče	Minimalne zahteve, ki so pogoj za oceno 2.
Modro	Temeljne zahteve, ki so pogoj za oceno 3 ali 4.
Zeleno	Višje zahteve, ki so pogoj za oceno 4 ali 5.